

Nr 53.

Ankom till riksdagens kansli den 11 april 1945 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45, i vad propositionen avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde.

(4:e avd.)

Driftbudgeten.**Sjätte huvudtiteln.**

1:o **Statens brandskola.** I propositionen nr 163 har Kungl. Maj:t (bilaga 4, punkt 1, s. 29—31 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 2 mars 1945) gjort framställning angående kurser för brandsyneförrättare ävensom utökning av brandskolans direkta kursverksamhet.

Statens brandskolas omkostnadsanslag för budgetåret 1944/45 är anvisat med 25 000 kronor och har förslagsanslags natur. Jämväl skolans avlöningsanslag, som är anvisat med 50 500 kronor, har förslagsanslags natur. Under sistnämnda anslag inrymmes en förslagsvis betecknad anslagspost å 36 200 kronor till avlöningar till icke-ordinarie tjänstemän.

I ett den 29 januari 1945 i annat ärende avgivet utlåtande har *riksbrandinspektören* erinrat om att de brandchefer, vilka tillsatts eller skulle utses enligt den brandlagstiftning, som trätt i kraft den 1 januari 1945, i allmänhet saknade brandutbildning. Med hänsyn till att brandsyn i regel skulle ledas av brandcheferna såsom ordförande i brandsyneränämnderna syntes det nödvändigt att jämsides med brandbefälskurser ute i länen anordna ett stort antal kurser för utbildning i brandsyn av landsbygdens brandchefer.

De på staten belöpande kostnaderna för brandsynekurser för ett antal av omkring 1 200 deltagare hava av riksbrandinspektören beräknats till 10 kronor per kursdeltagare eller till sammanlagt 12 000 kronor. Den föreslagna utbildningen borde lämpligen ske under överinseende av statens brandskola och erforderliga statsmedel utgå från de för skolan anvisade anslagen.

Styrelsen för statens brandskola har avgivit utlåtande i ärendet.

Departementschefen har anfört bland annat följande.

Det är enligt min mening angeläget, att kurser för brandsyneförrättare i enlighet med riksbrandinspektörens förslag komma till stånd snarast möjligt. Mot den föreslagna fördelningen av kostnaderna eller storleken av på staten belöpande andel härav har jag icke något att i och för sig erinra. Då denna kursverksamhet, på sätt i ärendet ifrågasatts, torde böra bedrivas i visst samarbete med statens brandskola, synes det lämpligt att sistnämnda kostnader bestridas från det för budgetåret 1944/45 anvisade anslaget till Statens brandskola: Omkostnader. Detta anslag är, såsom förut nämnts, av förslagsanslags natur och kan genom beslut av Kungl. Maj:t överskridas. Med hänsyn till att anslaget icke från början avsetts för verksamhet av här ifrågavarande slag har jag emellertid funnit frågan böra underställas riksdagen.

I detta sammanhang må framhållas, att det på grund av de krav, som den nya brandlagstiftningen ställer på brandbefälet, torde vara önskvärt att under den närmaste tiden något utöka brandskolans direkta kursverksamhet, i den mån skolans personalresurser och omständigheterna i övrigt det tillåta. Härvid torde ett visst överskridande bliva erforderligt icke blott av omkostnadsanslaget utan jämväl av brandskolans anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie tjänstemän. Med hänsyn till de uttalanden, som i samband med ändring av denna anslagsposts karaktär gjordes av min företrädare i ämbetet, har jag ansett, att tillfälle bör beredas riksdagen att yttra sig jämväl i detta hänseende.

Det är min avsikt att, därest riksdagen häremot icke uttalar erinran, föreslå Kungl. Maj:t att medgiva överskridande av brandskolans vederbörande anslag i den omfattning, som erfordras för anordnande icke endast i ökad omfattning av brandbefälskurser av olika kategorier utan även av de förut berörda kurserna för brandsyneförrättare.

Utskottet.

Vid sidan av den mera allmänna brandutbildning, som de enligt nya brandlagstiftningen tillsatta brandcheferna skola successivt undergå, har en mera speciell utbildning i brandsyn befunnits behövlig. Denna skulle meddelas på olika platser inom riket vid kortare kurser, avsedda att räcka 2½ dag. Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot att de därför å staten belöpande kostnaderna, cirka 12 000 kronor, må belasta förevarande omkostnadsanslag. Ej heller mot vad departementschefen i övrigt anfört har utskottet funnit anledning till erinran. Utskottet hemställer,

att riksdagen må besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet här ovan anfört.

Kapitalbudgeten.

Statens affärsverksfonder.

2:o) **Posthusbyggnad i Kalmar.** Kungl. Maj:t har (bilaga 8, punkt 1, s. 57—60 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 2 mars 1945) gjort framställning angående posthusbyggnad i Kalmar.

Till uppförande av posthusbyggnad i Kalmar har riksdagen anvisat dels för budgetåret 1939/40 ett reservationsanslag av 775 000 kronor, dels ock å

tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag (B) av 100 000 kronor. För uppgörande av ritningar och kostnadsförslag har av förstnämnda anslag tagits i anspråk ett belopp av 20 000 kronor.

Till följd av att de nämnda anslagen — med undantag för det i anspråk tagna beloppet — sedermera enligt gällande anslagsregler förfallit, har 1944 års riksdag anvisat ett investeringsanslag av (775 000 + 100 000 — 20 000) 855 000 kronor för ändamålet. Till grund för beviljandet av sistnämnda anslag lågo icke några nya kostnadsberäkningar, enär sådana med hänsyn till ändrade förhållanden i fråga om det nya posthusets förläggning icke för det dåvarande kunde upprättas. Dispositionsbeslut har av samma orsak ännu ej av Kungl. Maj:t meddelats beträffande anslaget å 855 000 kronor.

I skrivelse den 23 februari 1945 har *generalpoststyrelsen* hemställt, att arbetena med uppförande av posthuset i Kalmar måtte efter beslut av Kungl. Maj:t få påbörjas utan avvaktande av slutligt anslagsäskande för ändamålet.

Departementschefen har anfört följande.

Definitiva kostnadsberäkningar och ritningar torde icke kunna föreligga så snart, att de kunna underställas den nu församlade riksdagen inom den för propositioners avgivande stadgade tiden. Emellertid är den planerade byggnadens volym ungefärligen densamma som det tidigare till 875 000 kronor kostnadsberäknade posthusets. Enligt vad *generalpoststyrelsen* meddelat torde kostnaderna därför i stort sett kunna hållas inom ramen för det till förfogande stående anslaget med tillägg motsvarande den stegring av byggnadskostnaderna, som inträffat efter år 1940.

Med hänsyn till vad som förutsattes i samband med äskande av det för budgetåret 1944/45 beviljade investeringsanslaget (1944 års statsverksproposition, kapitalbudgeten: bil. 4, punkten 7) torde Kungl. Maj:t äga meddela beslut om byggnadsföretagets igångsättande. Emellertid har jag, då det såsom nämnts kan förutses att ytterligare kostnader uppkomma, ansett mig böra bringa detta förhållande till riksdagens kännedom. Med hänsyn till angelägenheten av att byggnadsarbetena utan onödigt dröjsmål påbörjas, är det min avsikt att — därest erinran häremot icke från riksdagens sida framställs och under förutsättning att det under utarbetande varande ritningsförslaget vid den blivande granskningen befinnes kunna fastställas — föreslå Kungl. Maj:t att utan hinder av att anvisade medel kunna beräknas icke helt förslå för företagets slutförande föranställa om byggnadsföretagets igångsättande, så snart detta med hänsyn till material- och arbetsmarknadsläget prövas möjligt. Erforderlig anslagsförstärkning torde sedermera få äskas av riksdagen.

Till ny posthusbyggnad i Kalmar har av 1944 års riksdag anvisats ett investeringsanslag å 855 000 kronor eller det belopp, som tidigare preliminärt beräknats vara för ändamålet erforderligt. *Generalpoststyrelsen* har nu anhallit att på grundval av ritningar m. m., som styrelsen inom kort komme att överlämna, få igångsätta bygget, oaktat några definitiva kostnadsberäkningar icke föreläge. Styrelsen har samtidigt anmält, att det anvisade anslaget av 855 000 kronor under nu rådande prisläge ej kunde antagas bliva tillfyllest.

De lokaler i riksbankens hus, varöver postverket nu förfogar, nödgas verket snarast möjligt utrymma, emedan telegrafverket enligt träffat avtal måste

Utskottet.

disponera desamma för installationer av förstärkarutrustning m. m. i samband med tillkomsten av ny stamlinjekabel för rikstrafiken utmed ostkusten. Enligt föreliggande förslag skall telegrafstyrelsen i samband därmed övertaga riksbanksfastigheten. För postkontorets del ha de nuvarande lokalförhållandena upplysts vara i hög grad otillfredsställande. Utskottet anser sig därför böra tillstyrka, att beslut om posthusbyggets igångsättning nu omedelbart fattas, oaktat definitiva kostnadsberäkningar ej hunnit utarbetas. För täckande av redan förutsedda merkostnader måste emellertid ytterligare anslag väntas erforderligt. Utskottet hemställer,

att riksdagen må besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet här ovan anfört.

3:o) **Tillbyggnad av fastigheten nr 13 i kvarteret Björnen i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 60—64) föreslagit riksdagen att till Tillbyggnad av fastigheten nr 13 i kvarteret Björnen i Stockholm å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 140 000 kronor.

I skrivelse den 28 februari 1945 har *vattenfallsstyrelsen* hemställt om ett belopp av 140 000 kronor till ifrågavarande ändamål.

Departementschefen har anfört följande.

För tillgodoseende av vattenfallsstyrelsens lokalbehov i Stockholm har statsverket i olika etapper förvärvat hela kvarteret Björnen. Den nuvarande bebyggelsen i kvarteret är av varierande värde. Sålunda upptager en stor del av kvarterets inre, i synnerhet östra sidan, dels oordnad och heterogen gårdsbebyggelse, dels även byggnadskomplex av byggnadskulturhistoriskt värde, nämligen de s. k. Rudebeckska husen. En avsevärd del av den nuvarande bebyggelsen torde framdeles komma att rivas och ersättas med nybyggnader. Såsom jag vid anmälan hösten 1944 av anslagsäskandet för påbyggnad av fastigheten nr 11 i kvarteret framhöll, böra därför helst inga mera avsevärda byggnadskostnader nedläggas på andra byggnadspartier än sådana, som beräknas komma att ingå i det slutliga utbyggnadsskedet, förrän en redan påbörjad utredning om kvarterets slutliga utbyggande slutförts. Emellertid beräknar vattenfallsstyrelsen, att den byggnad, som nu föreslås skola påbyggas, skall kunna utnyttjas under åtminstone 25 år.

Det nu av vattenfallsstyrelsen uppmärksammade utökade utrymmesbehovet har närmast föranletts av att den inom styrelsen bedrivna planläggningen av vattenkraftutbyggnader, som lämpa sig att taga i anspråk såsom arbetsobjekt vid en arbetsmarknadskris, ökats på begäran av investeringsutredningen. Denna begäran om utökning av investeringsreserven har framställts efter samråd med mig och betingats av önskvärdheten att bereda möjlighet till en vidgad marginal mellan krafttillgång och beräknad kraftkonsumtion. Såsom jag vid anmälan av statsverkspropositionen för innevarande budgetår framhöll, är det angeläget, att planeringsarbeten för ytterligare utbyggnad av vattenkraft kontinuerligt bedrivs i sådan takt, att i en omställningskris på arbetsmarknaden sådana utbyggnader kunna tillgripas såsom sysselsättningsobjekt i hela den utsträckning detta kan befinnas vara påkallat och med hänsyn till materialläget prövas möjligt.

Med hänsyn till den vikt nu avsedda planeringsarbeten sålunda äga finna jag mig böra tillstyrka, att medel anvisas för de ifrågasatta byggnadsarbetena. För ändamålet böra driftmedel icke lämpligen komma till användning, utan i stället bör investeringsanslag i vanlig ordning äskas av riksdagen.

Enligt utskottet under ärendets beredning tillhandakomna handlingar har *Stockholms stads byggnadsnämnd* icke velat motsätta sig påbyggnaden, och *byggnadsstyrelsen* har — under framhållande likväl som beklagligt att stadsplanen för Norrmalm icke förelåge i tillräckligt utrett skick innan byggnadsarbeten av förevarande omfattning måste vidtagas — ej heller velat motsätta sig åtgärden.

För utredningar och planläggning av nya kraftverk och andra anläggningar, som ingå i det reservinvesteringsprogram, vattenfallsstyrelsen har att utarbeta, erfordras ytterligare lokaler. Med hänsyn till dessa planläggningsarbetens betydelse och omfattning och då andra lämpliga utrymmen ej synas stå att uppbringa, torde här föreslagna påbyggnad mot Drottninggatan av vattenfallsstyrelsens fastighet få anses tekniskt och ekonomiskt försvarlig. Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Tillbyggnad av fastigheten nr 13 i kvarteret Björnen i Stockholm* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 140 000 kronor.

Stockholm den 10 april 1945.

På statsutskottets vägnar.

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Pauli, Gränebo, Bäcklund, Bernhard Nilsson, Bäckström, Karl Andersson, Mannerskantz, Heiding, Gustaf Karlsson, Berling och Näsström*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Skoglund i Doverstorp, Eriksson i Stockholm, Ward, Danielsson; Persson i Tidaholm, Pettersson i Dahl, Bergström, Mårtensson, Åkerström, Johansson i Mysinge och Birke.*